

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē

॥ *ēkōnapañcāśaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ēkōnapañcāśaḥ sargaḥ ॥

rāvaṇēna sītāyā apaharaṇaṃ tasyā vilāpō jaṭāyuṣō darśanaṃ
ca

sītāyā vacanaṃ śrutvā
daśagrīvaḥ pratāpavān |
hastē hastaṃ samāhatya
cakāra sumahad vapuḥ || 3.49.1 ||

sa maithilīṃ punarvākyaṃ
babhāṣē vākyakōvidaḥ |
nōnmattayā śrutau manyē
mama vīryaparākramau || 3.49.2 ||

udvahēyaṃ bhujābhyāṃ tu
mēdinīmambarē sthitaḥ |
āpibēyaṃ samudraṃ ca
mṛtyuṃ hanyāṃ raṇē sthitaḥ || 3.49.3 ||

arkaṃ tudyāṃ śaraistīkṣṇai -
rvibhindyāṃ hi mahītaḥ |

kāmarūpēṇa unmattē

paśya mām kāmarūpiṇam || 3.49.4 ||

ēvamuktavatastasya

rāvaṇasya śikhiprabhē |

kruddhasya hariparyantē

raktē nētrē babhūvatuḥ || 3.49.5 ||

sadyaḥ saumyaṃ parityajya

tīkṣṇarūpaṃ sa rāvaṇaḥ |

svaṃ rūpaṃ kālarūpābhaṃ

bhējē vaiśravaṇānujaḥ || 3.49.6 ||

saṃraktanayanaḥ śrīmāṃ -

staptakāñcanabhūṣaṇaḥ |

krōdhēna mahatāviṣṭō

nīlajīmūtasannibhaḥ || 3.49.7 ||

daśāsyō viṃśatibhujō

babhūva kṣaṇadācaraḥ |

sa parivrājakacchadma

mahākāyō vihāya tat || 3.49.8 ||

pratipēdē svakaṃ rūpaṃ

rāvaṇō rākṣasādhipaḥ |

raktāambaradharastasthau

strīratnaṃ prēkṣya maithilīm || 3.49.9 ||

sa tāmasitakēśāntāṃ

bhāskarasya prabhāmiva |

vasanābharaṇōpētāṃ

maithilīṃ rāvaṇō'bravīt || 3.49.10 ||

triṣu lōkēṣu vikhyātāṃ

yadi bhartāramicchasi |

māmāśraya varārōhē

tavāhaṃ sadṛśaḥ patih || 3.49.11 ||

māṃ bhajasva cirāya tva -

mahaṃ ślāghyaḥ patistava |

naiva cāhaṃ kvacid bhadre

kariṣyē tava vipriyam || 3.49.12 ||

tyajyatāṃ mānuṣō bhāvō

mayi bhāvaḥ praṇīyatām |

rājyāccyutamasiddhārthaṃ

rāmaṃ parimitāyuṣam || 3.49.13 ||

kairguṇairanuraktāsi

mūḍhē paṇḍitamānini |

yaḥ striyō vacanād rājyaṃ

vihāya sasuhṛjjanam || 3.49.14 ||

asmin vyālānucaritē

vanē vasati durmatih |

ityuktvā maithilīṃ vākyam

priyārham priyavādinīm || 3.49.15 ||

abhigamya suduṣṭātmā

rākṣasaḥ kāmamōhitaḥ |

jagrāha rāvaṇaḥ sītāṃ
 budhaḥ khē rōhiṇīmiva || 3.49.16 ||

vāmēna sītāṃ padmākṣīṃ
 mūrdhajēṣu karēṇa saḥ |
 ūrvōstu dakṣiṇēnaiva
 parijagrāha pāṇinā || 3.49.17 ||

taṃ dṛṣṭvā giriśṛṅgābhaṃ
 tīkṣṇadamṣṭraṃ mahābhujam |
 prādravan mṛtyusaṅkāśaṃ
 bhayārtā vanadēvatāḥ || 3.49.18 ||

sa ca māyāmayō divyaḥ
 kharayuktaḥ kharasvanaḥ |
 pratyadṛśyata hēmāṅgō
 rāvaṇasya mahārathaḥ || 3.49.19 ||

tatastāṃ parūṣairvākyai -
 rabhitarjya mahāsvanaḥ |
 aṅkēnādāya vaidēhīṃ
 rathamārōpayat tadā || 3.49.20 ||

sā gṛhītāticukrōśa
 rāvaṇēna yaśasvinī |
 rāmēti sītā duḥkhārtā
 rāmaṃ dūraṃ gataṃ vanē || 3.49.21 ||

tāmakāmāṃ sa kāmārtaḥ
 pannagēndravadhūmiva |

vicēṣṭamānāmādāya

utpapātātha rāvaṇaḥ || 3.49.22 ||

tataḥ sā rākṣasēndrēṇa

hriyamāṇā vihāyasā |

bhṛśaṃ cukrōśa mattēva

bhrāntacittā yathāturā || 3.49.23 ||

hā lakṣmaṇa mahābāhō

gurucittaprasādaka |

hriyamāṇāṃ na jānīṣē

rakṣasā kāmarūpiṇā || 3.49.24 ||

jīvitaṃ sukhamarthaṃ ca

dharmahētōḥ parityajan |

hriyamāṇāmadharmēṇa

māṃ rāghava na paśyasi || 3.49.25 ||

nanu nāmāvinītānāṃ

vinētāsi parantapa |

kathamēvaṃvidhaṃ pāpaṃ

na tvaṃ śādhi hi rāvaṇam || 3.49.26 ||

na tu sadyō'vinītasya

drśyatē karmaṇaḥ phalam |

kālō'pyaṅgībhavatyatra

sasyānāmiva paktayē || 3.49.27 ||

tvaṃ karma kṛtavānētāt

kālōpahatacētanaḥ |

jīvitāntakaram ghōram
rāmād vyasanamāpnuhi || 3.49.28 ||

hantēdānīm sakāmā tu
kaikēyī bāndhavaiḥ saha |
hriyēyaṃ dharmakāmasya
dharmapatnī yaśasvinaḥ || 3.49.29 ||

āmantrayē janasthānē
karṇikārāmśca puṣpitān |
kṣipram rāmāya śaṃsadhvaṃ
sītāṃ harati rāvaṇaḥ || 3.49.30 ||

haṃsasārasasaṅghuṣṭāṃ
vandē gōdāvarīm nadīm |
kṣipram rāmāya śaṃsa tvaṃ
sītāṃ harati rāvaṇaḥ || 3.49.31 ||

daivatāni ca yānyasmin
vanē vividhapādapē |
namaskarōmyahaṃ tēbhyō
bhartuḥ śaṃsata mām hṛtām || 3.49.32 ||

yāni kānicidapyatra
sattvāni vividhāni ca |
sarvāṇi śaraṇaṃ yāmi
mṛgapakṣigaṇāni vai || 3.49.33 ||

hriyamāṇāṃ priyāṃ bhartuḥ
prāṇēbhyō'pi garīyasīm |

vivaśā tē hṛtā sītā

rāvaṇēnēti śaṃsata || 3.49.34 ||

viditvā tu mahābāhu -

ramutrāpi mahābalaḥ |

ānēṣyati parākramya

vaivasvatahṛtāmapī || 3.49.35 ||

sā tadā karuṇā vācō

vilapantī suduḥkhitā |

vanaspatigataṃ gṛdhraṃ

dadarsāyatalōcanā || 3.49.36 ||

sā tamudvikṣya suśrōṇī

rāvaṇasya vaśāṅgatā |

samākrandad bhayaparā

duḥkhōpahatayā girā || 3.49.37 ||

jaṭāyō paśya māmārya

hriyamāṇāmanāthavat |

anēna rākṣasēndrēṇā -

karuṇaṃ pāpakarmaṇā || 3.49.38 ||

naiṣa vārayituṃ śakya -

stvayā krūrō niśācaraḥ |

satvavāñjitakāśī ca

sāyudhaścaiva durmatīḥ || 3.49.39 ||

rāmāya tu yathātattvaṃ

jaṭāyō haraṇaṃ mama |

lakṣmaṇāya ca tat sarva -

mākhyātavyamaśēṣataḥ || 3.49.40 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvye

aranyakāṇḍē ēkōnapañcāśaḥ sargaḥ ||